

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

LIETUVOS IR LENKIJOS SAVIVALDYBIŲ FORUMAS SUVALKUOSE – Petras Maksimavičius	3
KRENTANTYS REITINGAI – Rytis Motiejūnas	5
PADAVĖJŲ MOKYMAI PUNSKE	26

KULTŪROS BARUOSE

MES DAR DAINUOSIM! – Egidija Pocienė	7
ANSAMBLIŲ SĄSKRYDIS 2018	8
LIETUVOS VALSTYBĖS DIENA	11
MINDAUGINĖS SEINUOSE	13
„SAU, TAUTAI, ŽMONIJAI“. TEATRO DIENA DAINŲ ŠVENTĖJE – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	15
PUNSKIEČIŲ AKCENTAS LIETUVOS ŠIMTMEČIO DAINŲ ŠVENTĖJE „VARDAN TOS...“ BEI ŠOKIŲ DIENOJE „SAULĖS RATO RITIMAI“ – Asta Pečiulienė	16
SVAJONĖS PILDOSI – Dalia Astrauskienė	19
VARDAN TOS... IŠ VISŲ LIETUVOS IR PASAULIO KAMPelių Į VILNIŲ TRAUKĖ TAUTIEČIŲ MINIOS – Božena Bobinienė	20
PUNSKO LKN „DZŪKIJOS“ CHORO NUOTYKIS SU GRUZIJA – Božena Bobinienė	22

KNYGŲ LENTYNOJE

NAUJA „LIETUVOS ISTORIJA“	25
---------------------------------	----

SKELBIMAI

Viršeliuose:

Punsko LKN mišrus choras „Dzūkija“ Dainų šventės eisenoje
(Irenos Nevulienės nuotr.)

Seinų „Lietuvių namų“ šokių kolektyvo „Seina“ vyresniųjų grupė
Dainų šventėje Vilniuje (Iš Seinų „Lietuvių namų“ archyvo)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. Wileńska 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė – Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2018-07-17.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.ruch.com.pl. Kilus klausimų, prašom rašyti el. p.
adresu prenumerata@ruch.com.pl arba skambinti
„RUCH“ Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693
70 00 arba 801 800 803 (darbo dienomis 7–17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą iš dalies remia
Spausdos, radijo ir televi-
zijos rėmimo fondas.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Liepą gausu ne tik žydinčių gėlių bei turistų ežerų pakrantėse, bet ir prasingų, gražių švenčių, minėjimų. Pradėjus Mindaugo karūnavimo diena, kuria baigėsi Dainų ir šokių šventė Lietuvoje, ir ypač įspūdingai keliasdešimties tūkstančių žmonių minios sugiedota „Tautiška giesmė“, liepos mėnesį vyko Lietuvos laisvės kovotojų atminimo šventė Mūšios partizanų parke, kurį įkūrė monsinjoras Alfonsas Svarinskas, liepos 14 d. Žalgirio mūšio minėjimas Žalgirio (Grunwald) laukuose, o 15 d. Soldine (Pščelnike netoli Myslibužo) paminėtos Dariaus ir Girėno garsiojo skrydžio per Atlantą ir tragiškos žūties 85-osios metinės. Kas mėgsta atostogauti prasingai, o ne tik gulėti paplūdimyje, galėjo aplankyti kurią nors čia minimų vietų ir dalyvauti renginiuose.

Beje, prieš keletą dienų pasibaigė Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimas. Lenkijos lietuviams jame atstovavo LLB pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, LLJS pirmininkas Aidis Staskevičius ir Irena Kovalevska. Apie Seimą plačiau rašysime kitame „Aušros“ numeryje. Vienas iš minėto Seimo renginių buvo mūsų kraštiečio, istoriko Broniaus Makausko ir Vytauto J. Černiaus knygos „Lietuvos istorija“ anglų kalba pristatymas M. Mažvydo nacionalinėje bibliotekoje.

Šiame „Aušros“ numeryje rasite daugiausia įspūdžių iš Dainų ir šokių šventės Lietuvoje „Vardan tos...“. Tai jubiliejinė, Lietuvos valstybės atkūrimo šimtmečiui skirta šventė. Dalyvavusiems galiu pasakyti tik tiek: mes, kurie nei šokam, nei dainuojam, su baltu pavvydu žvelgiame į Jus, turėjusius galimybę ir garbę būti kartu su tauta tokiaame nuostabiame ir pakiliame renginyje.

Rugpjūtį išleisime vieną jungtą 15-16 „Aušros“ numerį.

Lietuvos ir Lenkijos savivaldybių forumas Suvalkuose

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Vis rečiau, tačiau vis dar pasitaiko, kad paskambina mūsų regiono lenkiškos savivaldybės atstovai ir klausia, ar negalėtų gauti Lietuvos pasienio savivaldybių, kurios norėtų bendradarbiauti, sąrašo. Nors skamba neįtikėtina, tačiau vis dar tai pasitaiko. Žinoma, tokios informacijos prašo atokiau nuo Lietuvos pasienio esančios ir smulkesnės savivaldybės.

Per pastaruosius 25 metus labai daug kas pasikeitė. Lenkijoje pasikeitus politinei santvarkai, o Lietuvai atgavus nepriklausomybę, tarpusavio ryšius reikėjo kurti iš naujo. Jau beveik užmiršome laikus, kai automobilių eilės tęsdavosi nuo Aradnykų–Lazdijų sienos perėjimo punkto ligi Seinų. Tad apie kokį savivaldybių bendradarbiavimą tada galima buvo kalbėti? Tiesiog pirmiausia reikėjo sukurti susisiekimą autobusais, kad žmonės galėtų tą pačią dieną pasiekti Seinus ar Lazdijus (17 km atstumas!). Dabartiniai mūsų krašto studentai, matyt, niekada nesuvoks, kaip mano kartos atstovai keliaudavę į Vilnių. Būdavo, jog reikėdavo prašyti eilėje stovinčių automobilių vairuotojų, kad pervežtų per sieną (pėsčiomis pereiti pasieniečiai neleisdavo). Vairuotojai dažniausiai mielai sutikdavo, kadangi didesnis keleivių skaičius automobilyje mažindavo galimos baudos už kontrabandinį cigarečių ar alkoholio gabenimą dydį. Keičiantis ekonominei situacijai, rublio ir zloto ar dolerio kainai, kartais iš Lazdijų labiau apsimokėdavo į studentų bendrabutį Vilniuje važiuoti taksi nei autobusu. O būdavo ir taip, kad Vilnių pasiekti buvo įmanoma tik traukiniu, važiuojant per

Balstogę, Sokulką ir Gardiną. Ilgai atsiminsiu, kaip Sovietų Sąjungai įvedus ekonominę blokadą Lietuvai ir uždarius sieną atvykau į Lazdijų sienos perėjimo punktą, o Kalašnikovo automatu ginkluotas rusų pasienietis liepė grįžti namo traukiniu per Gardiną. Rodžiau jam ranka, kad už poros kilometrų, už netolimos kalvos, jau matosi mano gimtojo Rakelijos kaimo laukai. Tik praėjus 28 metams suskaičiavau, kad tais laikais norint iš Lazdijų grįžti į Rakeliją (5 km) autobusais ir traukiniais reikėjo nuvažiuoti apie 420 kilometrų. Absurdas. Mano bendraamžiai žymiai daugiau tokių pavyzdžių primintų ir papasakotų. Taigi žiūrint iš anų laikų perspektyvos – neįtikėtina daug pasiekėme! Gyvename visiškai kitame pasaulyje.

Prisimenant anuos laikus kartais pyktis ima, kai girdžiu nusiskundimų, kad Europos Sąjungos projektas ar Šengeno susitarimas ne iki galo mums naudingas. Kad prarandame dalį savo tapatybės ir savarankiškumo, leidžiame užsienio korporacijoms naudotis pigesne darbo jėga, esame išnaudojami ir pan. Tokiais atvejais visada prisimenu jau minėto rusų pasieniečio Lazdijuose veido išraišką ir toną liepiant grįžti ir pirkti bilietą į Gardiną!

Žinoma, ne viskas toje ES gerai. Tačiau daugeliu atvejų nuo mūsų pačių priklauso, kaip savo namuose susitvarkysime. Šiandien, kaip niekada anksčiau, galime tai lengviau padaryti. Palengvina ir Lietuvos artumas, kad ir galimybė dalyvauti jos kultūriniame gyvenime, įvairiuose bendradarbiavimo projektuose, mokytis jos universitetuose, naudotis aerouostais ir kt.

Forumas Suvalkuose

Apie tai ir daugelį kitų dalykų buvo kalbama š. m. birželio 7 d. Suvalkuose surengtame Lietuvos ir Lenkijos savivaldybių forume. Forumą suorganizavo Euroregiono „Nemunas“ draugija, rėmė Palenkės vaivadijos valdžia. Į Suvalkus suvažiavo Lietuvos ir Lenkijos pasienio savivaldybių atstovai. Jie diskutavo apie šio regiono ateitį, naujas bendradarbiavimo ekonomikos, kultūros, sporto, sveikatos apsaugos ar turizmo srityse perspektyvas. Forumo dalyvių pasisakymuose buvo užsiminta taip pat apie Lenkijos lietuvių bendruomenės, ypač Suvalkuose gyvenančių lietuvių, reikalus.

Pradėdamas forumą, buvęs Suvalkų vaivada, o šiuo metu Euroregiono „Nemunas“ draugijos vadovas Cezaris Cesliukovskis (Cezary Cieślukowski) priminė abipus sienos esančių savivaldybių bendradarbiavimo istoriją. Pažymėjo, kad praėjusiais metais Punske besilankiusio Lietuvos premjero Sauliaus Skvernelio raginimas stiprinti Lietuvos ir Lenkijos savivaldybių kontaktus buvo išgirstas, taip pat paskatino abiejų šalių centrinių valdžių kokybiškesnį dialogą. Pasak jo, Suvalkų kraštas nepaprastai daug laimi dėl to, kad šalia turi kaimynę Lietuvą. Priminė

Lietuvos ir Lenkijos aukščiausių valstybės pareigūnų vizitus mūsų krašte ir priimtus sprendimus, kurie gerino čionykščių žmonių gyvenimo kokybę. „Jeigu ne Lietuvos artumas, tokio dėmesio šiam regionui nebūtų“, – pažymėjo draugijos vadovas.

Tuo pačiu jis paragino savivaldybių atstovus aktyviau įsitraukti į diskusijas apie prioritetines šiam kraštui užduotis ir programas. Vis dar pasitaiko atvejų, kad Europos Sąjungos fondų lėšos neišnaudojamos efektyviai arba nebūna norinčiųjų jomis pasinaudoti, kadangi ES nustatyti prioritetai ir lėšų panaudojimo sąlygos neatitinka vietos savivaldybių lūkesčių.

Euroregiono „Nemunas“ biuro Marijampolėje vadovas Gintaras Skamaročius pasidžiaugė, kad Savivaldybių forume Suvalkuose dalyvauja net trečdalis Lietuvos savivaldybių atstovai. Jis pažymėjo, kad Suvalkų miestas tapo šio pasienio regiono lyderiu, skatinančiu Lietuvos ir Lenkijos verslo ir savivaldos kontaktus. Pasak jo, simboliška būtų, kad greitai laiku Suvalkuose pradėtų veikti taip pat lietuviška mokykla.

Apie gerus Suvalkų miesto ryšius su Lietuvos savivaldybėmis ir LR

konsulatu Seinuose kalbėjo miesto prezidentas Česlavas Renkevičius (Czesław Renkiewicz). Jis taip pat užsiminė apie Suvalkuose gyvenančius lietuvius bei jų indėlį į miesto kultūrinį gyvenimą.

Forumo metu buvo skaitomi moksliniai pranešimai apie savivaldos įstatyminę bazę Lenkijoje ir Lietuvoje bei pasienio regionų kartu įgyvendintus projektus. Vienas iš pranešėjų atkreipė dėmesį į tai, kad keičiasi požiūris į pasienio regionų bendradarbiavimą. Pasak jo, anksčiau savivaldybininkai mieliau vykdavo ieškoti partnerių į egzotiškas šalis, tačiau tos kelionės dažniausiai baigdavosi geru poilsiu ir pasikeitimu suvenyrais. Šiuo metu visi žiūri, kokia apčiuopiama bus nauda ir kaip tie kontaktai gali pagerinti savo krašto žmonių gyvenimą. Todėl ieškoma ryšių su artimiausiais kaimynais. Tačiau ir dabar dar pasitaiko susitikimų, kurių metu išsakoma daug gražių žodžių, iš anksto žinant, kad nei viena pusė neketina nieko konkrečiai kartu įgyvendinti. Jis taip pat pažėrė kritikos lenkų savivaldybininkams. Retoriškai klausė, kuriose savivaldybėse įdarbintas valdininkas, kurio pareigybės aprašyme aiškiai įvardintas reikalavimas mokėti lietuvių kalbą. Atkreipė dėmesį ir į tai, kad susitikimų metu visi vieningai pabrėžia, jog verta pažinti kaimynų kultūrą, papročius, kalbą, mentalitetą, tačiau visa tai baigiasi tuščiomis kalbomis arba daroma paviršutiniškai. Pasak jo, tai klaida, kadangi rimti verslo partneriai į šiuos dalykus kreipia ypatingą dėmesį ir tai padeda pasiekti sėkmę.

Vėliau vyko seminarai, kurių metu aptartos galimybės stiprinti bendradarbiavimą sveikatos apsaugos, turizmo, verslo, informacijos sklaidimo srityse. Pabaigoje simboliškai apdovanotos tos savivaldybės, kurios praėjusiais metais bendradarbiaudamos su Lenkijos ar Lietuvos partneriais įgyvendino daugiausia ir reikšmingiausių projektų.

Krentantys reitingai

RYTIS MOTIEJŪNAS

Pavasaris nepastebimai persirito į vasarą. Šiomet jau gegužės pabaiga džiugino neregėta šiluma, o užsitęsusi tvanka pavirto sausra. Nors pagaliau prasidėjo liūtys, ūkininkai tikina, kad trečdalis derliaus jau pražuvo...

Po dviejų dešimtmečių pertraukos lietuvius Eurolygoje nudžiugino Kauno „Žalgirio“ krepšininkai, prasibrovę iki trečiosios vietos. O dar nepasibaigus krepšinio batalijoms jau ir kitos aistros – pasaulio futbolo čempionatas. Čia visi žavisi mažytės Kroatijos pergalemis ir liūdnei primena, kad kiek menkesnė gyventojų skaičiumi Lietuva futbole velkasi antrojo reitingo šimtuko pradžioje (126) ir garsiausia jos šių metų pergalė (tik iš antro karto) prieš egzotiškosios Šri Lankos (200) futbolininkus.

Kol sportininkai džiugina arba liūdina savo gerbėjus, mūsų politikai nenustoja stebinti. Pačia blogiausia prasme. Į kampą užspiesti liberalai su E. Masiuliu metė kovon paskutinius argumentus – savo vadovų gana draugiškus internetinius susirašinėjimus su pačia D. Grybauskaitė. Negražu, žinoma, tai meta šešėlį ir ant valstybės vadovės. Nors ji ir viešai pripažino savo klaidas, rinkėjai nebuvo linkę jos labai smerkti. Pagaliau juk Prezidentė negali kandidatuoti dar vienai kadencijai. Kam mušti politiką, kurio paskutinė kadencija eina į pabaigą? Kas kita skandalingasis MG Baltic koncernas. Jei mūsų sekliai sako teisybę ir viskas, kas pasakyta apie tų verslininkų intrigas ir planus – teisybė, darosi šurpoka. Užvaldyti valstybę,

sukurti liberalus kaip verslo projektą valdžiai užgrobti, nupirkti vieną ar kitą politiką.

Ar tai teisybė? Tai galės pasakyti tik teismas. Kol kas įtariamieji, apsiginklavę pulkais brangiai apmokamų advokatų, žada apginti savo garbę ir orumą nuo neva neteisingų kaltinimų. Žinant Lietuvos teismų lėtumą, atomazgos galima laukti metų metais ir dar nežinia, kuo tai baigsis. Pamenate, kokių anekdotu baigėsi kaltinimai tuometės Darbo partijos vadovui V. Uspaskichui? Todėl ir bliūkšta aukščiausių pareigūnų ir populiariausių politinių partijų reitingai. Nereikia stebėtis liberalų metamorfoze (nuo beveik rinkimų laimėtojų prieš „brendžio dėžutės“ skandalą prieš porą metų iki beveik nulio šiandien). Girgžda ir kitų partijų padarumo įvaizdžiai. Valdantieji nori, pasinaudoję proga, įklasti ir konservatoriams-krikščionims demokratams. Šie muistosi ir reikalauja tirti R. Karbauskio vadovauto „Agrokoncerno“ veiklą ir galimus jo ryšius su rytų kaimynėmis. Tuo tarpu valdančiosios partijos vadovas pažadėjo laimėti visus trejus ateinančių 2019 m. rinkimus (Prezidento, savivaldybių ir Europarlamento). Tai padaryti valdžia žada kiek pakėlus pensijas ir minimalią mėnesinę algą. Nors pažadų būta žymiai daugiau, paskelbtoji mokesčių reforma sužavėjo ne visus. Dauguma ekonomistų pripažįsta, kad tokie planai gal ir geranoriški, bet menkai dera su realybe, nes neįvertina šalies padėties po 2020 m., kai sumažės ES finansinė parama. Tas pats pasakytina ir apie pensijų

reformas. Pažadas mokėti pensijas, sudarančias 20–30 % uždarbio, varo į nevilgtį daugumą dirbančiųjų, o jų nevilgtį didina ir pažadai kelti pensijos amžių iki 70 ar net 72 m. Bruzda ir medikai – ministro planas „optimizuoti“ ligonines ir jų teikiamas paslaugas siutina mažesnių miestų ir rajonų gydytojus. Seimo pirmininkas ką tik pareiškė, kad bent jau iki savivaldos rinkimų ligoninės nebus uždarinėjamos. Bet tai tik todėl, kad valstiečiai nori gauti kuo daugiau merų vietų?

XXX

Šiaip dabartinė valdžia jau apsiprato ir nelabai mėgsta diskutuoti su opozicine mažuma. Kaip sakoma, kieno valdžia, to ir nutarimai. Valdančiųjų neišgąsdino ir Prezidentės atmesta Referendumo (jį žadama surengti kartu su 2019 m. Prezidento rinkimais) įstatymo pataisa, leidžianti dvigubos pilietybės klausimą spręsti ne daugumos, o trečdaliai rinkėjų valia. Realybėje tai reiškia, kad šiuo (ir tik šiuo) atveju Pilietybės įstatymo pataisoms turėtų pritarti ne maždaug 1,25 mln., o tik 800.000 visų Lietuvos rinkėjų. Dauguma lietuvių pasidalino – vieni už dvigubą pilietybę, kiti siūlo išvykėliams sugrįžti, tretieji siūlo pilietybės neduoti, o pasitenkinti Lietuvosio pasu. Čia galima ginčytis iki užkimo. Ir visi bus savaip teisūs. Bet gal geriau ne dviguba (triguba, keturguba ir t. t.) pilietybė, o paprasčiausiai iš emigrantų neatiminėti turėtos pilietybės, leidžiant jiems pasiimti ir kitą?

XXX

Ilgą ir palaimingą Lietuvos lenkų rinkimų akcijos (LLRA) gyvenimą nutraukė nemalonus naujienos iš Lenkijos. Istorinė tėvynė nusprendė pasidomėti, kur ir kaip sunaudojami pinigai, daug metų nenutrūkstamu srautu gaivinantis tautiečius Rytų Lietuvoje. Paaiškėjo, kad LLRA, keletą dešimtmečių viešai besigyruosi savo moraliniu tyrumu, visai nėra tokia, kaip bandė save vaizduoti. Lenkijos diplomatų bandymas sugėdinti LLRA vadukus baigėsi nemenu triukšmu – pvz., paaiškėjo, kad ir laikraštis „Kurier Wileński“ slepia tikrąjį savo tiražą (jis iš tikrųjų 3–4 kartus mažesnis, nei viešai nurodoma). Nedrąsus paklausimas, kur pinigai, sulaukė ne LLRA atsiprašymo, o viešų priekaištų, kad „D. Tusko vyriausybė duodavo mūsų pirmokams daugiau pinigų“ (suprask, kad dabartinė Lenkijos valdžia yra šykštesnė). Minėtas laikraštis kol kas eina gerokai sunykęs, plonesnis, o LLRA politikai sulaukė... moralinės paramos iš Rusijos. Tik pagalvokim nuoširdžiai – kokio masto kiltų triukšmas, jei finansinius vietas lenkų veikėjų piktnaudžiavimus būtų nustatę Lietuvos pareigūnai. Visa Europa aidėtų dėl „varganai ir skriaudžiamai“ lenkų mažumai taikomų nacionalistinių Lietuvos suvaržymų. Tiesa, mūsų politikams antilenkiškumas nebūdingas – štai Vilniaus meras R. Šimašius steigia mieste naujas lenkiškas ir rusiškas mokyklas, o Švenčionėliuose, kur lenkai tesudaro 15 % gyventojų, nuo 2015 m. veikia naujutėliai Lenkų namai, pastatyti už Lenkijos pinigus.

Galima būtų tik liūdnei pasišaipyti iš moraliai „tyrų“ LLRA veikėjų. Tačiau yra ir kita medalio pusė. Palengva trupanti valstietiška Seimo dauguma

pabandė užsitikrinti šios partijos Seimo narių paramą ir susidūrė su neįtikėtinu V. Tomaševskio kompanijos apetitu. LLRA už dalyvavimą valdančiojoje koalicijoje pareikalavo net trijų ministerijų. Trys ministerijos? To buvo per daug net R. Karbauskuii...

XXX

Lietuvos šiomet daug ir šviesių švenčių ir garbingų jubiliejų. Šimtmečio iškilmes pratęsė Dainų šventė. Tūkstančiai Lietuvos ir pasaulio lietuvių susirinko į Vilnių ir savaitę šoko ir dainavo. Gali kiek nori niurgzti „modernistai“, ieškantys įvairiausių priekabių: nuo netinkamo maisto iki neva sovietinės, atgyvenusios šventės koncepcijos. Ne tai svarbiausia – Dainų šventė yra puikiausia galimybė pajusti visiems šventės dalyviams ir mums, jos žiūrovams, tą sunkiai apsakomą dvasinės vienybės jausmą tarp visų lietuvių. Jis ypač svarbus pasaulio lietuviams. Kaip ir visuotinis „Tautiškos giesmės“ giedojimas kiekvienų metų liepos 6 d., jau tapęs gražia tradicija. Beveik tuo pačiu metu

Kaune prie pilies atidengtas Raitelio paminklas, daugelio vadintas ir Vyčiu. 6 m aukščio figūrą kauniečiai šį pavasarį perviliojo iš Vilniaus, kurio valdininkai ir meno ekspertai įklimpo tuščiose diskusijose, kur ir kokį paminklą statyti... Kaip kike-na aštrialiežuviai, Kaunas turi savo Vytį, o Vilnius – tik savo vamzdį (aprūdijusią metalinę instaliaciją prie Neries). Tačiau sostinė nenusileidžia – Rusų kapinėse iškilmingai perlaidoti iš JAV atvežtų žymių visuomenininkų brolių Biržiškų palikai, jau kalbama ir apie prezidento A. Smetonos perlaidojimą (tam dar nepritaria velionio palikuonys). O juk Biržiškų perlaidojimas turi gilią istorinę prasmę – su Vilniumi susiję darbingiausi ir prasmingiausi brolių, kilusių iš Žemaitijos, gyvenimo metai.

Kol valdžios atstovų populiarumas krenta žemyn lyg lietus, mes laukiame tikro lietaus. Juk be jo nebus grybų, o štai uogos šiomet buvo ankstesnės pora savaičių. O koks gi dzūkas be grybų?..

Kaune iškilmingai atidengta Vyčio skulptūra – „Laisvės karys“

Mes dar dainuosim!

EGIDIJA POCIENĖ

Šiais metais Punsco lietuvių kultūros namų vaikų vokalinį ansamblį „Balsynėlis“ lankė 33 dalyviai. Visus metus trys ansamblio grupės aktyviai ruošė savo programą – išmoko daug gražių dainų. Mokydama vaikus dainuoti visada tikiu, kad dėl muzikos žmogaus gyvenimas tampa gražesnis, geresnis, turtingesnis ir spalvingesnis. Nuo mažens muzikuojantis ir dainuojantis vaikas tampa žmogumi, kuriam atsiveria daugiau gyvenimo paslapčių, jo gyvenimas pasidaro kokybiškesnis.

Punsco lietuvių kultūros namuose birželio 10 d. įvyko vaikų ansamblio „Balsynėlis“ ir choro „Dzūkija“ koncertas „Popietė su daina“. Koncerto metu vaikų ansamblis atliko 14 dainų. Savo pasirodymą „Balsynėlis“ pradėjo R. Girkontaitės daina „Pabūkim laimingi“, kuri mūsų ansamblio repertuare dainuojama ne vienerius metus ir tapo tarsi ansamblio himnu...

O po to... prasidėjo istorija apie vabalus. Į sceną išbėgo mergaitės ir linksmi sudainavo dainelę apie regėtą ir neregėtą Vabalų miestą:

Kur žaliasis eglynėlis, kur čiurlena šaltinėlis?

Ten, kur samanotas kelmas tarsi Gedimino kalnas.

Prie to kelmo karts nuo karto pasitart kelmučiai renkas,

Žemuogės sultingos suokia ir kasdien mėlynės moko:

– Mėlynuojate pavėsy. Gal gana visus stebėti.

Pasivaikščiok jus kviečiu po miestelį Vabalų.

Po dainelės „Mano miestas“ (muz. ir ž. Neringos Lapinskienės) į sceną

subėgo daug gražių boružiukų, pasipuošusių raudonais apsiaustais su juodais taškeliais. Kadangi mažieji dainorėliai šoko ir dainavo dainelę „Išdykėlis lietus“, visi jie rankose turėjo žaismingus spalvotus skėčius.

Po lietaus vabaliukai visus pakvietė į voro puotą („Voro puota“, muz. ir ž. I. Šeduikienės). Pasilinksminę, prisioskė ir sudainavę dainelę „Vabalas“, jie užmigo giliu žiemos miegu...

Kol vabaliukai miegojo, scenoje skambėjo dainos „Sniego gėlės“, „Smuiko raktelis“, „Vasara“, „Vasaros naktys“ ir kt. Patricija Valinčiūtė, kuri „Balsynėlyje“ dainuoja nuo pat ansamblio susikūrimo, atliko solinę J. Šeduikytės dainą „Nebijok“.

Šiomet sueina 100 metų nuo Lietuvos Nepriklausomybės Akto pasirašymo. Šį įvykį siekia paminėti kiekvienas lietuvis. Nesvarbu,

kokio amžiaus jis būtų ar kokioje šalyje begyventų. Šiomis dienomis vis dažniau išgirstami mums tokie reikšmingi žodžiai: Lietuva, Tėvynė, gimtinė... „Balsynėlio“ dainininkai taip pat džiaugėsi ir didžiavosi, kad tiek daug gražių žodžių gali pasakyti apie Lietuvą. Koncerto pabaigoje skambėjo trys dainos: „Rudens naktis sustojo“, „Aš tikrai myliu Lietuvą“ ir „Lietuva“, kurią atliko visi „Balsynėlio“ dainorėliai.

Smagus buvo koncertas. Nuotaiką dar labiau pakėlė saulutės spinduliai, šypsenos, žmonių plojimai, mamų ir tėvų palaikymo komandos ir labai skanus tortas, kurį ansamblui padovanojo kultūros namai!

Punsco lietuvių kultūros namų ansamblio „Balsynėlis“ veiklą 2018 m. remia Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Ansamblių sąskrydis 2018

Visi ansambliai gieda Lietuvos himną

Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Džukija“

Lietuvių šv. Kazimiero draugijos vyrų kvartetas

Seinų „Lietuvių namų“ vokalinė grupė „Galadusis“

Punsko Kovo 11-osios licėjaus tautinių šokių grupė „Šalčia“

Punsko lietuvių kultūros namų šokių grupė „Vyčiai“

Punsko lietuvių kultūros namų vaikų kapela „Puniukai“

Seinų „Lietuvių namų“ vyrų vokalinis ansamblis

Punsko senjorų klubo ansamblis „Tėviškės aidai“

Seinų „Lietuvių namų“ vyresniųjų liaudiškų šokių grupė „Seina“

Lenkijos lietuvių draugijos Suvalkų skyriaus ansamblis „Ančia“

Vidugirių kaimo kapela

Suvalkų vokalinis ansamblis

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos folkloro ansamblis „Gimtinė“

Punsko lietuvių kultūros namų choreografinis sambūris „Jotva“

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos ansamblis „Alna“

Punsko Kovo 11-osios licėjaus jaunimo mišrus choras „Pašešupiai“

Seinų „Lietuvių namų“ vokalinė grupė „Intro“

Punsko lietuvių kultūros namų vaikų meno studija „Puniukai“

Seinų „Lietuvių namų“ liaudiškos muzikos kapela „Šalcinis“

Birželio 24 d. Burbiškių kaime prie Galadusio ežero įvyko tradicinis ansamblių sąskrydis, kurį suorganizavo Lenkijos lietuvių draugija. Kaip ir kasmet sąskrydžio metu išvydome ir išgirdome didelį būrį Punsko, Seinų ir Suvalkų lietuvių ansamblių. Šiais metais jų buvo net 18. Šiame būryje atsirado 3 naujos grupės: Seinų „Lietuvių namų“ vokalinė grupė „Galadusis“ ir vyrų vokalinis ansamblis, taip pat Suvalkų vokalinis ansamblis.

Renginį rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Lietuvos valstybės diena

2018-ieji – Lietuvos valstybės atkūrimo metai, taigi švenčiame ištisus metus. Tačiau atėjus liepos mėnesiui, kada minime Lietuvos valstybės (Mindaugo karūnavimo) dieną, vėl pasijuto pakili jubiliejinė nuotaika. Kas galėjo, tas traukė į Vilnių dalyvauti arba bent stebėti Dainų ir šokių šventę, kas turėjo pasilikti namuose, liepos 6-ąją 21 val. Lietuvos laiku ėjo į sutartą vietą kartu su visa tauta giedoti Lietuvos himno. Ši tradicija pradėta 2009 m. minint Lietuvos vardo tūkstantmetį. Šiomet norėta suburti 4 mln. lietuvių, giedančių savąją „Tautišką giesmę“. Kaži ar jų tiek susirinko? Kaip bebūtų, himno giedojimo tradicija vis ryškiau įsirašo į Lietuvos ir užsienyje gyvenančių lietuvių peizažą ir kiekvieną kart sukviečia vis daugiau žmonių.

Sunku išvardinti visas Lenkijos vietas, kur buvo giedamas himnas, nes ne iš visur gauname informaciją, tačiau Suvalkų trikampyje bent jau Punske, Seinuose ir Suvalkuose vietos bendruomenės rinkosi, kaip ir kasmet, kai kur prie vietos lietuvių prisijungė ir šiame krašte viešintys žmonės iš Lietuvos.

Punske liepos 6-ąją buvo atidengtas naujas koplytstulpis, skirtas Lietuvos lakūnams Steponui Dariui ir Stasiui Girėnui bei jų žygdarbiui – skrydžiui per Atlantą atminti.

Brangūs Lietuvos žmonės,

sveikinu visus su Valstybės diena!

Liepos 6-oji mums primena, kad valstybė esame jau beveik aštuonis šimtus metų, kai Karalius Mindaugas atvedė suvienytą Lietuvą į Europą.

Ilgame valstybingumo kelyje būta visko, tačiau mūsų tauta visada rasdavo savyje drąsos ir stiprybės vėl prikelti Lietuvos valstybę. Todėl šimtmečio jubiliejus – tai visų, žinomų ir nežinomų, kovotojų už laisvę pergalė, jų svajonė, virtusi tikrove.

Mes visi drauge auginame ir stiprinome šią valstybę. Kad ji taptų tokia kaip šiandien. Įgavusi pasitikėjimo savimi, pripažinta ir įvertinta, tvirta kaip niekad.

Didžiukimės savo kūrinium – Lietuvos valstybe. Tegul šventė įsisiūbuoja per visą Lietuvą ir pasaulį – visur, kur yra mūsų tautiečių ir draugų, kur iškelta Trispalvė.

Pasveikinkime vieni kitus ir savo Tėvynę.

Visiems – skambios, įspūdingos, nepakartojamos šventės!

*Dalia Grybauskaitė,
Lietuvos Respublikos Prezidentė*

SEINUOSE

Irenos Gasperavičiūtės nuotr.

Lygiai 21 val. Lietuvos laiku Punske nuskambėjo lietuvių giedama „Tautiška giesmė“. Punsko kultūros namų aikštėje susirinkusius lietuvius Valsybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dienos proga sveikino Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas bei Lenkijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė.

Prieš tai 17 val. Trumpalio kaime prie Algio Staskevičiaus sodybos iškilmingai pasitikti žygio „Lietuvos himną giedosiu Punske“ dalyviai. Vėliau Žygimanto III ir Kovo 11-osios gatvių sankryžoje minint 85-ąsias Lietuvos lakūnų Stepono Dariaus ir Stasio Girėno skrydžio per Atlantą ir jų žūties metines atidengtas paminklas. Jį iškilmingai atidengė paminklo autorius – mūsų kraštiečių Zenonas Knyza, Punsko Dariaus ir Girėno mokyklos direktorius Jonas Vydra bei Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas Vaclav Stankevič.

Vakaro dalyviai kartu su Punsko LKN kapela „Klumpė“ (vad. Antanas Maziliauskas) ir pensininkų klubo ansambliu „Tėviškės aidai“ (vad. Gediminas Kraužlys) dainavo lietuviškas dainas. Minėjimas užbaigtas J. Marcinkevičiaus spektakliu „Mindaugas“, kurį pastatė Stakliškių mėgėjų teatras „Veidrodis“.

PUNSKĖ

Alicijos Krakauskienės nuotr.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

Alicijos Krakauskienės nuotr.

SUVALKIUOSE

Kosto L. conckio nuotr.

Mindauginės Seinuose

Seinuose Mindauginės rengti pradėta tuoj po to, kai buvo pastatyta Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla, taigi pirmoji šventė įvyko 2008 m. Norėta garbingai, trankiai ir įsimintinai paminėti Mindaugo karūnavimo dieną. Todėl renginys vyko lauke, mokyklos kieme, ir į jį buvo kviečiamos Lietuvos žvaigždės. Taigi Seinuose prie mokyklos Karaliaus Mindaugo garbei yra dainavę Marijonas Mikutavičius, Andrius Mamontovas, Veronika Povilionienė, ŽAS ir kiti žinomi bei mažiau žinomi dainininkai, būta įspūdingų pasirodymų su ugnimi ar įdomių lazerio efekty. Tačiau artėjant Mindauginėms šventės organizatoriai, t. y. Vysk. Antano Baranausko fondo „Lietuvių namai“ Seinuose vadovai ir darbuotojai, vis imdavo nerimauti. Mat per

Jaunieji šokėjai

Irenos Gasparavičiūtės nuotr.

keletą pastarųjų metų, kai tik prasidėdavo šventė (arba dar jai visai neprasidėjus), prapliupdavo lietus,

nuplaudamas viltis ir planus kartu praleisti porą smagių valandų. Pasi-likdavo patys ištikimiausi žiūrovai.

Moterų vokalinis ansamblis „Intro”

„Lietuvių namų“ šokių grupė „Seina”

Taigi šiemet nuspręsta kitaip – pereiti po stogu. Šiais metais pasirinktas kiek kitoks šventės formatas.

Mindaugines švęsti pradėta liepos 6 d. giedant himną prie vysk. Antano Baranausko paminklo. Kitą dieną „Lietuvių namuose“ pirmiausia nuo 15 val. kieme vyko amatų mugė, čia galima buvo įsigyti medžio, vytelių ar molio gaminių, o vakare koncertų salėje surengtas vietinių ansamblių koncertas. Tiesą sakant, nepamenu, kada Seinų „Lietuvių namuose“ mačiau tiek daug žiūrovų.

Vyrų vokalinis ansamblis

Tiesa, Vasario 16-osios šventėje buvo daug žmonių, bet dalis jų – konsulato pakviesti oficialūs atstovai. Dabar į Mindaugines susirinko pilna salė. Koncerto dalyvių irgi būta nemažai. Scenoje pasirodė trys „Seinos“ šokėjų grupės (vad. Alina Dzimida), kapela „Šalcinis“ (vad. Vytautas Gavutis), moterų vokalinis ansamblis „Intro“, šiemet susibūręs vyrų vokalinis ansamblis

(abiejų kolektyvų vad. Juozas Pileckas).

Seinų „Lietuvių namų“ direktorė Onutė Nevulienė padėkojo visiems vadovams už darbą, įteikdama jiems padėkos raštus, kuriuose rašoma: „Vargu ar gali būti prasmingesnis užsiėmimas už Jūsų – meno kolektyvo vadovo, darbą. Jūs savo veikla jungiate tris pačius prasmingiausias žmogui dalykus: meną, pedagogiką ir meilę Tėvynei.

Jūsų vadovaujamo Seinų „Lietuvių namų“ kolektyvo pasirodymai – tai dovana šiais metais 100-ąjį atkūrimo jubiliejų švenčiančiai

Lietuvai ir, be abejo, Seinų krašto lietuvių džiaugsmas ir pasididžiavimas.

Nuoširdžiausiai AČIŪ už Jūsų darbą!“

Direktorė taip pat dėkojo šokių kolektyvo „Seina“ vyresniųjų grupei, kad susibūrė bei pirmąkart atstovavo Seinams Lietuvoje vykusioje Dainų šventėje, bei ypač kultūros skyriaus vadovei Daliai Astrauskienei, kuri būrė lietuvius kultūrinei veiklai ir pati yra dviejų ansamblių – „Šalcinio“ ir „Seinos“ dalyvė.

Pasibaigus koncertui bendravimas tęsėsi prie vaišių stalo „Lietuvių namų“ kiemyje.

Renginį rėmė Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerija.

Atkurtai
Lietuvai
100

„Sau, tautai, žmonijai“ Teatro diena Dainų šventėje

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

100-mečio dainų šventėje „Vardan tos...“ neapsieita ir be Teatro dienos, kuri šiemet skirta iškilus lietuvių filosofo, rašytojo Vydūno 150-osioms gimimo metinėms paminėti. „Sau, tautai, žmonijai“ – šia jo nuostata vadovavosi teatrai, kurdami savus scenarijus, statydami spektaklius. Darbai vyko nuo praeitų metų rudens – buvo siunčiami scenarijai, po to pastatymų apžiūras stebėjo komisija – Teatro dienos kūrybinė grupė: režisierius Valentinas Masalskis, kompozitorė Nijolė Sinkevičiūtė, dailininkas Jonas Arčikauskas, meno vadovė Danutė Vaigauskaitė, koordinatorė Irena Maciulevičienė. Punsko LKN klijimo teatras, kaip vienintelis užsienio lietuvių teatras, Dainų šventėje dalyvavo jau trečią kartą.

Dzūkijos regiono teatrų šūkis – „Mumyse yra pasaulio galės“, todėl labai svarbu buvo pastatyme papasakoti apie save, savo krašto praeitį, žmones. Scenarijus rašytas remiantis senais „Šaltiniais“, memuariniais leidiniais, šiame krašte gyvenusių ir XX

Iš Punsko LKN archyvo

a. pradžioje kūrusių žmonių darbais. Taip gimė spektaklis „Kelkite“ (pavadinta pagal V. Kudirkos eilėraščių), kuris dar iki Dainų šventės buvo suvaidintas Birštone, kelis kartus Punske, Seinuose ir Varšuvoje. Jame atgyja šiam kraštui ir jo lietuviškumui dirbusių žmonių portretai, nepaprastai svarbūs tiek mūsų krašto, tiek Lietuvos istorijoje įvykiai. Ir vėl atgyja Ba-

ranauskas, Staugaitis, „Šaltinis“, Norkus, Simonaitis ir kt., sekdami Punsko – Seinų–Suvalkų krašto praeitį. Tai tarsi istorijos pamoka, kurią privalėtų išmokti ne tik mokiniai, bet ir

visi šito krašto gyventojai. Tai pastebėjo ir kūrybinė grupė, negailėdama mums nei pagyrimų, nei dėmesio. Teatro diena Bernardinų sode ir Katedros aikštėje nuvilnijo liepos 4 d. Vaidino 100 vaikų, jaunimo, suaugusiųjų, lėlių teatrų, per 1500 artistų. Juos jungė Klaipėdos universiteto vaidybos studentai. Finale kartu atlikdami Vydūno giesmę „Lietuva brangi šalėlė“ Neries upe išplukdė arfą kaip palinkėjimą Lietuvos ateičiai. Vaikai rašė laiškus Lietuvai, suaugusiųjų teatrai kalė vinis – vyduniškus pamatus, kuriais remiantis galima kurti tautos ateitį. Atkurtos Lietuvos 100-mečio proga teatralai prisiminė ne tik Vydūną, jo tautines nuostatas, kūrybinį palikimą, bet visų pirma kalbėjo apie Tėvynę – tą didelę, ir tą mažą – tėviškę. Mums buvo didžiulis iššūkis, džiaugsmas ir garbė pasekti savo praeities aidus.

Dėkojame Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai už transporto į Vilnių finansavimą.

Iš Punsko LKN archyvo

Atkurtai
Lietuvai
100

Punskiečių akcentas Lietuvos šimtmečio dainų šventėje „Vardan tos...“ bei Šokių dienoje „Saulės rato ritimai“

ASTA PEČIULIENĖ

Lietuvos dainų ir šokių švenčių tradicija ir simbolika – išpūdinga tautos vertybė, kurios gilią prasmę išvelgusi UNESCO organizacija 2003 m. pripažino žmonijos žodinio ir nematerialaus kultūros paveldo šedevru (iš viso yra paskelbta 90 tokių šedevrų pasaulyje). Dera priminti, kad Lietuvoje pirmoji Dainų šventė, pavadinta Dainų diena, įvyko 1924 m. Kaune, jos iniciatorius buvo muzikas Juozas Žilevičius, o pirmoji Šokių šventė taip pat vyko Kaune, tik gerokai vėliau – 1937 m.

Šiųmetė Lietuvos šimtmečio dainų šventė pavadinta „Vardan tos...“, o baigiamoji jos diena – Dainų diena, kaip ir giesmės pabaiga – „Vienybė težydi“. Tarp šių himno eilučių yra dar žodis „LIETUVA“, kuris ir sujungė visus likusius Dainų šventės renginius. O tų renginių buvo daug. Birželio 30 d. Kaune, Dainų slėnyje, vyko Dainų diena, kurioje Linui Adomaičiui atliekant dainą „Kol kartu“ pritariamasis balsas buvo, tarp kitko, mūsų kraštietis Artūras Bagdonavičius. Beje, ta pati daina skambėjo ir Vilniuje, Vingio parke. Liepos 1 d. Vilniaus Rotušės aikštėje vyko Pasaulio lietuvių ir Lietuvos tautinių bendrijų koncertas „Šimtas Lietuvos veidų – sujunkime Lietuvą“.

Valdo Pečiulio nuotr.

Jame dalyvavo Punsko lietuvių kultūros namų kapela „Klumpė“ (vad. A. Maziliauskas) ir choreografinio sambūrio „Jotva“ (vad. K. Mauliūtė) vyriausioji grupė. Tą pačią dieną Vingio parko estradoje skambėjo Laimio Vilkončiaus roko opera „Eglė“. Liepos 2 d. prie Valdovų rūmų atidarytas vaikų tradicinių amatų miestelis, o Švč. Mergelės Marijos Ramintojos bažnyčioje – liaudies meno paroda. Liepos 3-iąją Folkloro dienoje „Didžiųjų žmonių žemė“ dalyvavo Punsko ansamblis „Gimtinė“ (vad. A. Bapkauskienė). Šv. Jonų bažnyčioje vyko dar ir kanklių koncertas „Skambėkite, kanklės“, o Lietuvos nacionalinėje filharmonijoje – vokalinių ansamblių koncertas „Dėl žalio ažuolyno“. Liepos 4 d. Bernardinų sode vykusioje Teatro dienoje „Sau, tautai, žmonijai“

ryškus akcentas buvo Punsko klotimo teatro (rež. J. Malinauskaitė-Vektorienė) spektaklis „Kelkite“. Vakare vyko vienas išpūdingiausių šventės renginių – Ansamblių vakaras „Tėvyne mūsų“, kuriame solo partiją vestuvinių šokių pynėje atliko Lietuvos valstybinio dainų ir šokių ansamblio šokėjas – punskietis Adomas Čėpla. Liepos 5 d. buvo šokėjų šventė, mat Lietuvos futbolo federacijos stadione du kartus vyko Šokių dienos koncertai „Saulės rato ritimai“, o tarp šių koncertų Vilniaus pramogų arenoje dar griaudėjo pučiamųjų instrumentų orkestrų koncertas „Vario audra“. Liepos 6-oji – tai viena spalvingiausių ir ryškiausių šventės dienų, kurioje dalyvavo visi šventės dalyviai. Jie žygiavo eisenoje nuo Katedros aikštės į Vingio

Valdo Pečiulio nuotr.

parką. Čia ir vyko baigiamasis renginys – Dainų diena „Vienybė težydi“. Punsko lietuvių kultūros namams atstovavo mišrus choras „Dzūkija“ (vad. V. Simanauskas).

Punsko šokių kolektyvai Šokių šventėje dalyvauja nuo 1990 m., kuomet Lietuva pradėjo justis laisvės skonį. Nuo to laiko Lietuvoje buvo surengtos aštuonios Dainų šventės, kuriose visuomet šoko ir punskiečiai. Šių metų Šokių šventėje dalyvavo trys kolektyvai iš Punsko: du nuolat veikiantys – Punsko Kovo 11-osios licėjaus šokių grupė „Šalčia“ ir Punsko lietuvių kultūros namų tautinių šokių grupė „Vyčiai“, vienas susibūręs būtent šventės proga – Punsko Kovo 11-osios licėjaus absolventų, buvusių „Šalčios“ šokėjų grupė, todėl jie ir pasivadino „Šalčios studentais“. Taigi „Saulės rato ritimuose“ šoko 48 šokėjai iš Punsko, kuriems vadovavo Asta Pečiulienė.

Šokių šventė – tai nepaprastai reginys, subūręs per 420 kolektyvų, apie 8 tūkst. šokėjų.

Norint pakerėti žiūrovo akį, reikia nemažai paplušėti Vilniaus stadione, iš žmonių formuojant lietuviškus raštus, perteikiant tautinės simbolikos prasmę, gamtos gyvates išraišką, kasdienio darbo ir sakralinių švenčių išdėstymą metų rate, jaunystės gaivalą ir galiausiai po visą pasaulį pabirusių lietuvių bičiulystės jausmą.

Valdo Pečiulio nuotr.

Šokių dienos pagrindinė jungtis – šviesos, vilties ir gyvybingumo simbolis saulė. Šokėjai galbūt nematė, tačiau akylesnis žiūrovas tikrai pastebėjo, kad vakarinį šokėjų koncertą pradėjo nepaprastas saulėlydis. Besileidžiant didelei raudonai saulei, nuaidėjo šventės prologo muzika ir pasinėrėme į Lietuvos istoriją menantį šokio spektaklį. Prologe „Aušros žvaigždė pasvydo“ stengtasi atskleisti lietuvių tautos praeities didybę, išryškinti kovos dėl Lietuvos laisvės motyvus. Lietuvos istorija parodyta vos per keliolika minučių, tačiau matėme svarbiausius jos momentus: baltų genčių kovas, spaudos draudimo laikotarpį, raudonojo vabalo pėdsakus ir galiausiai taikių žmonių grandine išvingiuotus Lietuvos valstybės kontūrus su plazdančia trispalve vėliava. O toliau stengtasi šventės kūrėjų parodyti kasdienį lietuvių tautos gyvenimą. Koncertą sudarė keturios dalys – visų amžiaus grupių bendravimas, pasišnekučiamas ir dialogas. Pirmojoje simbolinės aušros, ryto saulės nušviestoje dalyje „Ryto saulės aviliuos“ aidėjo vaikų kryžstavimas ir džiaugsmas – 3 tūkst. vaikų vinguriavo stadione

upeliais, ratavo ratelius, formavo žalčiukų simbolius. Antrojoje dalyje „Kol jaunas, o broli“ stadioną užplūdo šėlstantis jaunimas – studentija. Paprastais brėžiniais, ryškiomis geometrinėmis figūromis, trankia ir smagia muzika jie perteikė šventės galią ir didybę, įrodydami, jog visos tautos jėga ir ateitis – žydingi jaunystė. Trečioji dalis „Duona balta kaip saulė“ į stadioną sukvieta vyresnius ir subrendusius šokėjus bei dalį į Tėvynę

Valdo Pečiūlio nuotr.

sugrįžusių lietuvių. Jie atliko šokius, atspindinčius kasdienio darbo tradicijas, siejamus su žemės darbas – arimu, sėja, derliaus nuėmimu. Ir šios dalies atlikėjai ypatingai lygiomis eilėmis, gyvais brėžiniais išraižė stadioną, jų šokiuose išryškėjo gyvenimo branda ir milžiniška patirtis. Ketvirtojoje dalyje „Negėšk, žiburėli, negėšk“ daugiausia dėmesio skirta šeimai, nors ir tolimai, bet vis tiek tvirtais giminytės ryšiais besisiejantys šeimai. Todėl Lietuvos senoliai ir sveikino pabirusius po visą pasaulį, sugrįžusius pas juos savo vaikus. O lietuviai į Šokių šventę suvažiavo net iš dvylikos šalių: Argentinos, Australijos, Belgijos, Brazilijos, Didžiosios Britanijos, JAV, Kanados, Latvijos, Lenkijos, Rusijos, Švedijos ir Vokietijos.

Šventės finalas „Vieversio rytas“, kuomet stadione būriavosi 8 tūkst. šokėjų – simbolizavo laisvos, nepriklausomos tautos atsparumą negandoms, norą būti žingaidžiai, eiti atsinaujinimo keliu, bendromis jėgomis įveikiant kasdienes gyvenimo iššūkius. Tokias mintis, tokią tautos istoriją, tokius išgyvenimus ir puikią

nuotaiką šventės dalyviai perteikė ne tik stadione, bet ir prie televizijos ekranų susirinkusiems žiūrovams.

Didžiuojuosi visais savo šokėjais ir esu labai laiminga, kad šventės didybę išgyvenom kartu. „Vyčiai“ – pati brandžiausia mano grupė, kuri visai nereikalavo vadovo intervencijos per repeticijas. Jie viską patys suprato, susižiūrėjo savo kvadratus, išsiaiškino brėžinius, išsianalizavo pakitimus ir puikiai dirbo per visas repeticijas. „Šalčia“ – mokiniai – paklusnūs, dori ir geri vaikai, kelias dienas išmirkę lietuje, bet nė karto nepapriekaištavę, kad sunku, kad šalta, kad kas nors netinka, kad neskanu ar per maža miego. O „Šalčios studentai“ – iš viso kažkoks nesuprantamas reiškinys: jaunimas per visus metus du kartus per mėnesį suvažiuodavo (dažniausiai šeštadieniais) iš Kauno, Vilniaus, Varšuvos, Balstogės, kad puikiausiai išmokyti šventės repertuarą, pereitų atrankas ir su didžiausiu noru dalyvautų Lietuvos šimtmečio dainų šventėje. Nežinau, ar kur nors kitur atsirastų tokių vaikų, kuriems lietuvių šokis ir daina tiek pat brangūs, kaip ir duona kasdieninė. Kol šitos

vertybės gyvuos mūsų vaikuose, tol mūsų tauta bus stipri ir nereikės nuogąstauti, kiek ilgai mes dar gyvuosime Lietuvos priešpilyje.

Esu nepaprastai dėkinga visiems šokėjams už jų nuoseklų darbą, atsakomybę, drausmingumą, už dainų naktis ir šokių dienas, už puikią nuotaiką, kuri lydėjo mus visą savaitę.

Nuoširdžiai dėkojame puikiam vairuotojui Valdui Puzauskui, kuris surasdavo pačią patogiausią šokėjams autobuso sustojimo vietą. Jis visus kolektyvus vežiojo senu, bet vis dar riedančiu oranžiniu mokykliniu autobusu, kuris nė karto nesugedo, daug ką stebino. Daug kas sustoję darydavosi nuotraukas, tarsi tai būtų anti-kvarinė transporto priemonė, o mes išdidžiai ja važiuodavom į repeticijas, iš repeticijų ir galiausiai parriedėjom Punskan... Ačiū ir Punsko viršaičiui, kuris pasirūpino ansamblių transportu į šventę. Taip pat nuoširdžiai dėkojame Seinų apskrities viršininko pavaduotojai Jolantai Malinauskaitėi-Vektorienei, kurios pastangomis buvo užtikrintas transportas Punsko licėjaus šokių grupei „Šalčia“.

Atkurtai
Lietuvai
100

Svajonės pildosi

DALIA ASTRUSKIENĖ

Ar yra kas nors emociškai stipresnio, kas sukelia begalinį pasididžiavimą savo Tėvyne? Nuo vaikystės žiūrėdama Dainų šventės akimirkas per Lietuvos televiziją galvodavau, ar kada nors ateity atsiras galimybė pasirodyti šventėje kaip dalyvei. Mano meilė lietuvių liaudies šokiui ir muzikai gimė kartu su manim. Galėčiau drąsiai pasakyti, kad „atsimenu“ mamos dainuotas lopšines ir kitas lietuviškas dainas. Jos lūpose viskas skambėjo nepaprastai gražiai. Šiandien gal ir šiek tiek rečiau, bet dar sudainuojam ne vieną lietuvišką dainą ir „susukam“ ne vieną valsiką ar polkutę namuose. Begalinis noras šokti paskatino suburti naują lietuvių liaudies šokių grupę. Ji po kelių gyvavimo mėnesių jau sukosi Punsko lietuvių kultūros namų scenoje, o audringi plojimai tik sutvirtino ir pagilino norą tęsti veiklą. Šokio mėgėjai į pirmą repeticiją „Lietuvių namuose“ rinkosi su džiaugsmu, norėdami ne tik saugoti, puoselėti lietuvių liaudies šokių tradiciją, bet ir pabendrauti, dalintis gera nuotaika vienas su kitu ir su

žiūrovais. Sulaukėme daug kvietimų koncertuoti ne tik savam krašte, bet ir širdies Tėvyneje, Lietuvoje.

Užsiregistravę, perėję visas atrankas intensyviai ruošėmės 2018 m. Lietuvos šimtmečio dainų šventės „Vardantosa...“ Šokių dienos „Saulės rato ritimai“ koncertui. Kadangi Seinų „Lietuvių namų“ atstovai šioje šventėje dalyvavo pirmą kartą, jausdami didelę atsakomybę po ilgų darbo dienų visi skubėjome į repeticijas. Norėčiau širdingai padėkoti visoms mamoms, tėčiams, sesėms ir broliams, žmonoms, vyrams, močiutėms ir seneliams už

atstovauti Lenkijos ir Seinų krašto lietuviams.

Dalyvaudami šventėje pirmą kartą nežinojome, ko tikėtis – viskas buvo nauja. Repeticijos nuo ryto iki nakties lietuje buvo savotiškas mūsų jėgų išbandymas, o dienos ir vakaro koncertai liepos 5 d. vainikavo mūsų sunkų darbą. Pažinojome daug nuostabių lietuvių iš įvairių pasaulio kampelių, užmezgėme daug pažinčių, įgavome daugiau patirties, patyrėme patriotinius, tautos vienybės jausmus. Yra daug dalykų, kurių neįmanoma aprašyti, nes juos reikia išgyventi ir pajusti.

Lietuvos šimtmečio dainų šventės Šokių dienos koncerto „Saulės rato ritimai“ keturių dalių programoje dalyvavo daugiau nei 8 tūkst. šokėjų. Jie pasakojo apie kasdienio darbo ir švenčių judėjimą metų ratu, atskleidė tautinių simbolių prasmę, tautos gyvybingumo šaltinius. Choreografinius kūrinius atliko per 420 šokių kolektyvų, sujungę tradicinius ir šiuolaikines kūrybos elementus.

Visi labai džiaugiamės, kad buvome šios šventės dalis, ir be galo didžiuojamės, kad priklausome lietuvių tautai.

Atkurta
Lietuvai
100

VARDANTOS...

iš visų Lietuvos ir pasaulio kampelių į Vilnių traukė tautiečių minios

BOŽENA BOBINIENĖ

Yra tik viena tokia proga, kuomet vienoje vietoje susitinka tūkstančiai lietuvių kultūrą puoselėjančių dainininkų, šokėjų, liaudies meno, teatro, etnokultūros žmonių. Tai Dainų šventė. 2018-aisiais ji pavadinta Lietuvos šimtmečio dainų švente „VARDANTOS...“.

Tėvynės vardan dera aukotis, iškęsti bet kokius nepatogumus, stropiai dirbti, stengtis vieningai ir taikiai sugyventi, gražiai bendrauti, jai skirti savo laiką, dainas, šokius, menus ir tokiu būdu ją plačiai garsinti visame pasauly. Dainų šventė, įtraukta į UNESCO pasaulio paveldo sąrašą, ir yra viena priemonių, stiprinančių lietuvių tautinę savimone ir pristatančių lietuvių kultūros paveldą kitoms tautoms. Šiais metais ypatingai akcentuotas pasaulio lietuvių bendruomenių buvimas. Siekta įrodyti, kad lietuvių yra ne trys, o keturi milijonai. Ir kad visi, nors ir išsibarstę po visą pasaulį – yra viena tauta, kurią vienija bendra kalba, istorija, tradicija.

Prie lietuvių išeivijos priskiriami taip pat Punsko ir Seinų krašto dzūkai, nors tai nelabai atitinka realybę. Mes niekur neišėjome, neišvažiuojome. Šiame krašte buvome visada, todėl negalima dėti lygybės ženklo tarp Lenkijos lietuvių ir, tarkim, Kanados ar JAV lietuvių statuso. Pastarieji su pasididžiavimu eisenoje į Vingio parką neša, pristato valstybių, kur gyvena, vėliavas ir atributiką, o punskiečiai – mieliau renkasi savo valstiečių vėliavą ir Lietuvos trispalvę...

Dainininkų minioje

Bet grįžkime prie Dainų šventės.

Lenkijos lietuviams Vilniuje atstovavo Punsko lietuvių kultūros namų, Punsko Kovo 11-osios licėjaus, Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos bei Seinų „Lietuvių namų“ kolektyvai. Dainų šventės kulminacija vyko liepos 6-ąją – Mindaugo karūnavimo dieną – sostinėje, Vingio parke. Tai buvo lietuviškų dainų ir „Tautiškos giesmės“ šventė. Punsko ir Seinų kraštui šią ypatingą akimirką atstovavo Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Dzūkija“.

Liepos 4–5 dienomis, kai mieste šurmuliavo Ansamblių vakaro, Šokių dienos koncertai, Vingio parke susirinkusiems dainininkams ką tik baigdavosi repeticija. Tiesa, Punsko

choras buvo priskirtas prie išeivių ir senjorų chorų, tačiau turėdamas bičiulius iš Alytaus – puikų chorą „Varsa“, kuriam taip pat vadovauja „Dzūkijos“ vadovas Vidas Simanauskas, prisijungė prie visų Lietuvos dainininkų ir dainavo beveik visą Dainų šventės finalinio koncerto repertuarą. Juk mes nei išeiviai, nei senjorai, o mišrus suaugusiųjų choras.

Nepaisant ilgai trukusios eisenos (pajudėjome iš vietos po daugiau kaip dviejų valandų laukimo, į parką patekome po pusketvirtos valandos) ir organizacinių nesklandumų (beje, neįmanoma jų išvengti esant tokiai miniai žmonių), buvome be galo laimingi, kad kartu su 12 tūkstančių dainininkų, susibūrusių Vingio parko

„Varsa” ir „Dzūkija”

apkabina. Finale senolis dirigentas, kompozitorius visą dalyvių dėmesį sukaupe ypatingai dainai-giesmei „Lietuva brangi“. O Vytauto Miškinio diriguojama „Kur giria žaliuoja“ spontaniškai vertė visus dainuojant susikibti rankomis ir linguoti, lyg būtume tie šimtamečio miško ošiantys medžiai. Gyvybingumo ir jaunatviškumo šventei teikė šiuolaikinės dainos: Andriaus Mamontovo atliekama „Geltona, žalia, raudona“, Lino Adomaičio „Kol kartu“ (beje, jam pritarė vaikų trio – vienas jų buvo mūsų kraštiečio Artūras Bagdonavičius, o dirigavo gerai mums pažįstamo muzikos mokyklos mokytojo Arnoldo Beinario sesė Danguolė Beinarytė).

estradoje, galėjome dainuoti pačias gražiausias ir brangiausias lietuviškas dainas. Buvo be galo smagu matyti susirinkusią entuziastingą žiūrovų minią, kurios priekyje buvę ir J. E. Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė, profesorius Vytautas Landsbergis su žmona, ir daug kitų garbingų svečių, valdžios atstovų.

Kiekviena Dainų šventė būna išskirtinė, bet ir kiekvienos repertuare negali pritrūkti tų pačių pamatinių lietuviškų dainų. Tūkstantinė dainininkų minia visuomet labai šilta priima vyriausiąją šventės dirigentą Lionginą Abarių. Jam visi estradoje susirinkę dalyviai – lyg savi vaikai, kuriuos per kiekvieną repeticiją švelniai pakalbina, padrašina, rodo – visus

Nuostabiai skambėjo naujai aranžuotos liaudies dainos, ypač „Anoj pusėj Dunojėlio“ (dirigavo Kęstutis Jakečiūnas, o solo partiją nuostabiai atliko Gabrielė Bielskytė).

Lygiai 21 val. Lietuvos laiku tūkstantčiai Vingio parke susirinkusių dainininkų ir žiūrovų galingai sugiedojo „Tautišką giesmę“. Finalinį Dainų šventės koncertą vainikavo daina „Dieve, laimink Lietuvą“. Dainuodami visi dalyviai, išsitraukę savo mobiliuosius telefonus, uždegė lemputes ir mojavo žiūrovams, o šie – atsiliopė tuo pačiu. Ir dainavome kartu. Jautėsi pakili, šventiška nuotaika, artimas bendravimas.

Visi mes esame Lietuvos vaikai, tad „kiekvieno mūsų balsą teišgirsta žemė ir dangus“...

Nuoširdžiai dėkojame vadovui Vidui Simanauskui už mūsų choro parengimą Lietuvos šimtmečio dainų šventei, visam Alytaus „Varsos“ kolektyvui – už mielą bendravimą ir priėmimą į savo gretas.

Dėkojame Lenkijos vidaus reikalų ir administravimo ministerijai už transporto į Vilnių finansavimą.

Punsko mišraus choro „Dzūkija“ dalyviai

Išsirikiavę eisenai

Punsko LKN „Dzūkijos“ choro nuotykis su Gruzija

BOŽENA BOBINIENĖ

Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ š. m. 13 nr.

Be galo įdomu buvo lankyti požeminę Prometėjo olą, esančią netoli Kutaisio miesto (tai jau Imeretijos regionas). Tai stalaktitų, stalagmitų, įvairių akmens darinių parkas, apšviestas įvairiaspalvėmis šviesomis. Padarė labai didelį įspūdį, juolab kad pusiaukelėje keletui minučių dingio elektra ir požemiuose paskendome visiškoje tamsoje. Urve yra ne tik labai sveikas, gaivus (sako, kad ir gydomasis) mikroklimatas, bet ir puiki akustika, tad mūsų chorai, vadovaujami V. Simanausko, užtraukė „Kur giria žaliuoja“. Garsų efektą sunku aprašyti... Šiuo metu turistams skirta lankyti tik 10 % viso šio požeminio pasaulio (bendras

oloje esančių tunelių ilgis – apie 15 km). Priklausomai nuo sąlygų, dar leidžiama plaukti požemine upe, bet mums neteko šito patirti.

Apžiūrėjome ir netoliese esančią, IX a. pastatytą Bagrato stačiatikių katedrą. Šioje labai senoje šventovėje „Varsos“ choristai pagiedojo dvi lotyniškas giesmes. Skambėjo labai didingai...

Be abejo, negalėjome neaplankyti Batumio botanikos sodo, kuriame pirmi medžiai pradėti sodinti 1881 m., o oficiali įkūrimo data – 1912 m. Tai didžiausias tokio pobūdžio objektas visoje Gruzijoje, užimantis 114 ha plotą. Jame auga įvairiausių egzotiškų augalų, kai kurios vietos primena tikras džungles – savo karūnas į dangų kelia šimtametės palmės, didžiuliai

rododendrai, bananmedžiai, kedrai, eukalipto medžiai, neįsivaizduojamo aukščio tujos, bambukai, margaspalvės gėlės, įvairiausi vijokliai... Parkas įveistas prie pat Juodosios jūros, tad ypač nuo aukštų skardžių atsiveria fantastiški žydro vandens, supamo vešlios augmenijos, vaizdai.

Gruzijoje gausu upių, upelių, krioklių ir kriokliukų. Jie kartais atsiranda pačiose netikėčiausiose vietose – išsiveržia iš kalnų viršūnių ir srovėna skersai asfaltuotą kelią. Pavažiavus vos keliasdešimt kilometrų už Batumio miesto yra Makhuntseti krioklys, kurio vandenys krenta nuo daugiau kaip 50 metrų aukščio akmeninės sienos. Jį aplankius, pakanka pereiti į kitą kelio pusę – ir jau esi prie sraunios kalnų upės, o virš jos pamatai vietinių dar IX–X a. nutiestą

Ritos Budzelkienės nuotr.

Batumio apylinkės

Gruziniškos duonos (lavašo) kepyklėlė Kabulečio mieste

arkinį akmeninį tiltą. Jis siauras, apie 2 m pločio, be jokių turėklų; pirmykštis – buvo pastatytas iš akmenų ir sulipdytas kiaušinių trynių mišiniu. Dabar jis suremontuotas, sutvirtintas jau cemento mišiniu...

Be galo įdomus ir kartais adrenaliningą keliantis mums, lygumų ir neaukštų kalvų gyventojams, buvo pats keliavimas į kalnus. Nors tai dar ne patys aukščiausi Kaukazo kalnai (mūsų akimis – jie aukšti, vidutinis viršūnių aukštis siekia apie 2000 m v. j. l.), bet vis tiek įspūdį daro važiavimas serpentiniais, siaurais keliukais, ant prarajos krašto. Teko pravažiuoti pro paprastus kaimus, nedidelius miestelius. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad žmonės nėra ten turtingi. Nesimato didelių ūkių, fermų, šiltnamių, apsėtų laukų. Kalnuose išvis, galima sakyti, dirbamų laukų nėra: papėdėse matėsi išarti sklypeliai, bet jie tiesiog nusėti akmenimis. Batumio apylinkėse klimatas palankus auginti egzotiškus vaisius. Kalvų šlaituose

sūris, panašus į mocarelą, įvairaus sūrumo laipsnio. Jo įdeda kepdami chačiapuri (šiek tiek panašu į picą), įvairius daržovių ar mėsos apkepų, patiekia užkandžiams. Turgelyje galima rasti be galo daug įvairiausių prieskonių. Iš šviežių gruzinai labai mėgsta kalendrą, kurios įdeda vos ne į kiekvieną patiekalą. Mėsos užkandžiams, galima sakyti, nevartoja. Su mėsa gaminami tik karšti valgiai – šašlykai, troškiniai, sriubos, bei chin-kali – maišelio formos koldūnai. Iš saldumynų siūlo čurčchelas – kabančias įvairiaspalves „žvakes“. Tai ant siūlo sunerti įvairūs riešutai, užpilti tiršta sulčių mase ir išdžiovinti. Arba dar apvalias „servetėles“ – išdžiovintą ploną sulčių masę. Gruzijoje nėra juodos duonos. Duona (puri) jie vadina paprastą kvietinį batoną, o tikra gruziniška duona (lavašas) – tai specialioje krosnyje kepamas paplotis. Išskyrus maisto produktus ir prieskonius, turguje visuomet gausime šviežiai ir labai smulkiai (kaip

sudarytos specialios terasos, kuriose vietiniai gyventojai veisia, pvz., mandarinų sodus, vynuogynus, augina figas, bananus, įvairius prieskoninius augalus... Net prie pat viešbučio, kur gyvenome, augo lauramedžiai, figmedžiai, japoninės lokvos.

Tai, ką šioje šalyje žmonės užsiaugina ar pagamina, greičiausiai galima rasti turguje. Taigi maistas. Dažniausiai siūlomi produktai: įvairiausi sūriai, varškės, beje, populiariausias pieniškas produktas, kurį dažnai vartoja savo virtuvėje, yra

kakava) sumaltos kavos, gruziniško vyno plastmasiniuose buteliuose (net po 6 l) ir „samanės“ – čačos.

Be gruziniškų patiekalų, vyno, čačos ir gražių vaizdų, Gruzija dar siejasi su... karvėmis. Pirmą kartą pamatę karvių bandelę judraus kelio vidury visi žiūrėjome išpūtę akis – kaip tai įmanoma! Ne tik įmanoma, bet visų naminių gyvūnų landžiojimas yra viešai toleruojamas ir laikomas normaliu dalyku. Po kelius vaikšto ne tik karvės. Matėme kiaules, arklius, ožkas. Tačiau vairuotojai nesinervina ir nepyksta, – pas mus tai būtų nerealu! Visokie gyvūnai kelyje turi pirmenybę – pakelėse jie sau ganosi, paguli ant šilto asfalto, o į pavakarę patys neskubėdami pareina į šeiminkų kiemus. Maža to, karvės ganosi ne tik kelyje – jų yra miesteliuose, miestuose, net ir plažė. Tiesa, ten jos rinkosi vietą po medžiais, pavėsyje, mat gydomųjų savybių turintis juodasis įkaitęs vulkaninis smėlis turbūt kenkia jų kailiui. ☺

Toks įspūdis, kad Gruzijoje ne tik galvijai neskuba. Neskuba ir žmonės. Nebent kelyje, jei jau jokia karvė netrukdo, vairuotojai mėgsta paspausti „gazą“. Net kalnuose, kur mums atrodė, kad važiuojame ekstremaliomis sąlygomis – „maršrutkės“ vairuotojai lėkė „šimtu“.

Gegužės mėnesį Batumio apylinkėse dar gyvenimas nebuvo įsibėgėjęs. Turizmo sezono pradžia – tik įpusėjus birželiui. O mums jau atrodė labai karšta, – kaip tik laikas maudynėms jūroje. Mūsų Baltija visą laiką šalta, o Juodoji jūra ir gegužę rodė įkaitusi. Beje, tik mums taip atrodė. Nematėm nei vieno gruzino, kuris tokiu laiku lįstų į vandenį. Jiems dar buvo šalta. Mes išmūrę braukėm prakaitą, o jie sakydavo: „Sušalom.“ Visgi nepaisėm jų keistų žvilgsnių – nepraleisdavom progos panirti į gaivios Juodosios jūros bangas. Tarp mūsų atsirado ir tokių austruolių, kurie į vandenį brisdavo kas rytą, jau nuo 5–6 val.

Makhuntseti akmeninis tiltelis

„Dzūkijos“ ir „Varsos“ nuotykis su Gruzija baigėsi gegužės 30 d. popietę. Tiesa, viešbučio šeimininkai, vėl blogai suprattę, kai kuriuos mūsų grupės atstovus žadino jau penktą valandą ryto, norėdami vežti į Batumio oro uostą. ☺ Nepaisant to ir kitų viso pobūvio nesklaidumų, su gruziniais skyrėmės labai draugiškai ir taikiai, įteikėme jiems suvenyrų ir vylėmės dar kada nors susitikti...

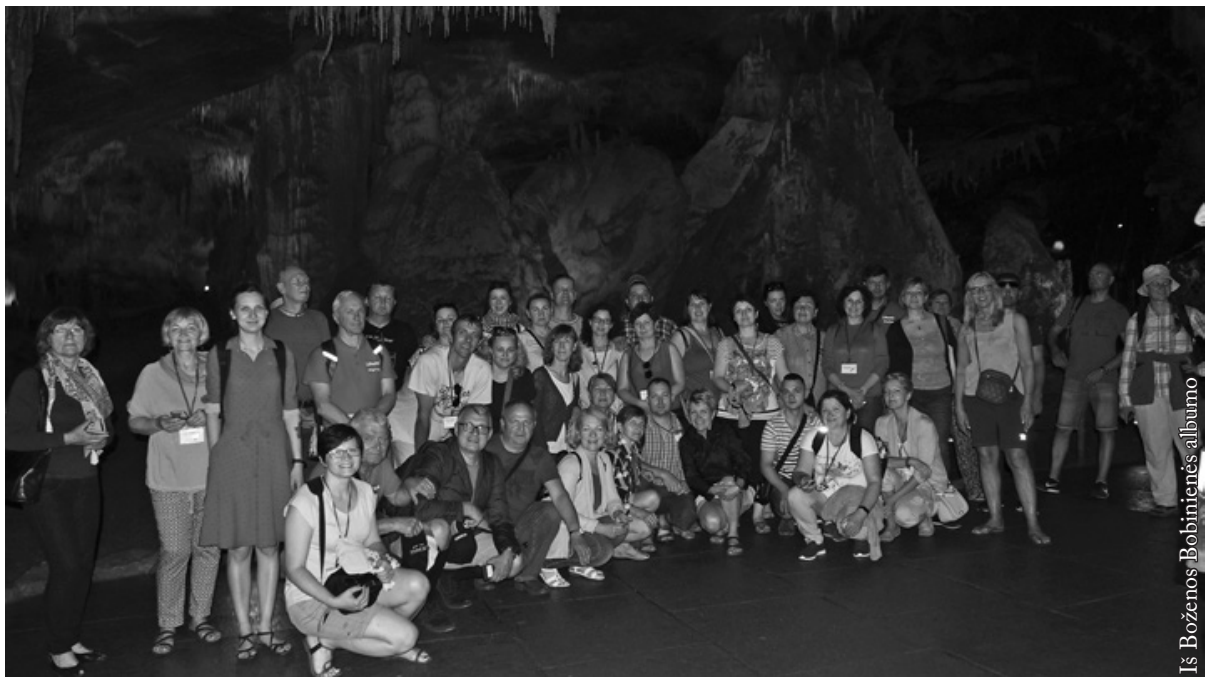
Ne naujiena, kad kelionės lavina ir įgyjame naujos patirties. Išvyka į Gruziją daug ko mus išmokė: kaip bendrauti ne tik su svetimtaučiais, bet ir tarpusavy. Retai tokia grupė išvažiuojame ilgesniam laikui. Tik tuomet, kai situacija priverčia pasikliauti vienas kitu – suprantam ir pamatom vieni kitų galimybes, paaikškėja visų „silpnos“ ir „stiprios“ pusės. Ne visur yra ir turi būti taip, kaip mes įpratę; ne

visur esam lepinami. Būna, kad reikia nuolankiai prisitaikyti prie naujų aplinkybių ir žmonių. Tačiau kaip bebūtumėm skirtingi, mus vienija ir jungia bendras tikslas – chorinis dainavimas, ir visų pirma tam turime skirti savo dėmesį ir energiją.

Parskridę iš Gruzijos, lygiai po savaitės, sekmadienį, birželio 10 d., dalyvavome „Dzūkijos“ ir „Balsynėlio“ autoriniame koncerte „Popietė su daina“. Nors dar po kelionės

užkime, daugelis su skaudančiomis gerklėmis – *a cappella* atlikome aštuonis kūrinus. Dalį jų dainavome Batumio mieste festivalyje, kita dalis – tai Lietuvos šimtmečio dainų šventės repertuaras. Stengiamės ir dirbame, dainuojame jau be natų, tad iš publikos sulaukėme daug malonių žodžių ir pagyrimų. Į choro gretas sugrįžo ilgametis „Dzūkijos“ dalyvis Petras Zimnickas. Norėtume, kad choras stiprėtų, kad tęstųsi ir klestėtų jo veikla, tad kviečiame prie mūsų prisijungti visus norinčiuosius, ypač jaunus žmones, kuriems artimas chorinis dainavimas!

Mūsų kolektyvo veiklą visuomet remia Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija. Dar kartą dėkojame visiems „Dzūkijos“ choro išvykos į Gruziją rėmėjams ir tiems, kurie mus nuoširdžiai palaikė. Labai AČIŪ tariame vadovui Vidui Simanaskui už pakalbiniamą vykti kartu, Alytaus „Varsai“ – už draugišką kelionę, bendras dainas ir smagiai kartu praleistą laiką. Dėkojame Punsko valsčiaus viršaičiui ir Punsko LKN direktorei už skirtą finansinę paramą.

„Varsa“ ir „Dzūkija“ Prometėjo oloje

Nauja „Lietuvos istorija“

Pasirodė nauja Broniaus Makauskos ir Vytauto J. Černiaus „Lietuvos istorija“ anglų kalba. Ši knyga išleista Jungtinėse Amerikos Valstijose už ten gyvenančių lietuvių paaugotus pinigus. Ji sudaryta iš 2 dalių: B. Makauskos istorijos ir įvairių liudijimų, kuriuos pateikė V. J. Černius, smetoninės Lietuvos generolo sūnus.

Pasaulio lietuvių bendruomenės Seimo metu, liepos 9 d., Martyno Mažvydo nacionalinėje bibliotekoje vyko šios knygos pristatymas. Jame dalyvavo bendraautoris Bronius Makauskas, dalis PLB Seimo dalyvių, Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkė Dalia Henke, buvęs Vytauto Didžiojo universiteto profesorius Algirdas Avižienis, JAV bendruomenės pirmininkė Sigita Šimkuvienė, iš San Francisko atvykęs Donatas Januta (JAV bendruomenės atstovas angliškai spaudai), Lietuvos istorijos instituto direktorius Rimantas Miknys, istorikai, istorijos mėgėjai bei knygos autorių

bičiuliai. Leidinį teigiamai vertino ne tik išeiviai, bet ir istorikai: Lietuvos istorijos instituto direktorius R. Miknys, profesoriai A. Tyla ir E. Aleksandravičius.

„Lietuvos istorija“, išleista anglų kalba, tai dar viena galimybė supažindinti Lietuvos ir pasaulio visuomenę su mūsų tautos praeitimi. „Kartais mums istorija panaši į solidžią damą, keliančią pasitikėjimą, o kartais į lengvo būdo mergaitę, vis viliojančią, pagal prašalaičių užgaidas besikaitaliojančiais rūbais. Tai kas gi yra ta istorija? Ar iš tikrųjų ji buvo ir vis dar yra gyvenimo mokytoja? Istorija yra vienas iš seniausių mokslų, lydėjusių žmoniją nuo jos lopšio iki šių dienų. Jos vaidmuo nuolat keitėsi ir keičiasi. Istorija turi didžiulių galių. Su ja galima kurti, ugdyti, tačiau galima ir griauti, niekinti, net žiauriai žudyti“, – yra sakęs vienas iš knygos autorių Bronius Makauskas.

Linkime Broniui Makauskui neuilsti savo darbuose.

Knygos autorius Bronius Makauskas rašo dedikaciją

*Gyvenimo ratai vis sukas ir sukas,
Ilgėja kelių atkarpa...
Ateina brandusis rudens ūkas
Ir plaukus pribarsto šarma.
Tik širdis vis tokia kaip kadaise –
Dosni ir be galo gera.
Tebūna gyvenimo žiemos nebaisios,
Tėsildo vaikų šiluma.
Gyvenime viskas praeina –
Ir džiaugsmas, ir ašaros, skausmas.
Tik metai rikiuojas į eilę
Ir plaukus sidabru nubarsto.
Geriau neskaičiuokite metų,
Tegul Jūsų dienos dar žydi.
Jaunystę, kuri jau praėjo,
Tegul anūkėliai palydi.*

90-ojo gimtadienio proga
Algirdą Nevulį iš Pelelių
sveikina

*Žmona, vaikai, žentai, marčios,
anūkai ir proanūkės*

PARDUODU

namą Punske.

Teirautis

tel. +48-692-135-215.

SUPERKAME

senus, traumotus,
nesikeliančius arklius ir
galvijus.

Užtikriname savo
transportą.

Tel. 00370 864103389.

Padavėjų mokymai Punske

Šių metų birželio 13–15 dienomis Punske vyko Punsko valsčiaus suorganizuoti padavėjų mokymai pagal Gžegožo Gurniko padavėjų akademijos (Akademia Kelnerska Grzegorza Górnika) paruoštą programą „Smart-Kelner“ („Išmanusis padavėjas“). Renginys buvo įgyvendintas dalinai dėl Europos regioninės plėtros fondo finansuojamo projekto Nr. LT-PL-2S-141 „Lietuvos ir Lenkijos jaunimo užimtumo skatinimas, gebėjimų ir darbo įgūdžių stiprinimas“, esančio Interreg V-A Lietuva-Polska programos dalimi. Projekto partneriai: Jonavos rajono savivaldybės administracija bei Punsko valsčius. Mokymuose dalyvavo 30 jaunų žmonių, tarp kurių buvo Jonavos rajono jaunimo visuomeninių organizacijų sąjungos „Apskritas stalias“ atstovų ir Punsko krašto jaunimo, Lenkijos lietuvių jaunimo sąjungos narių.

Pirmą dieną iš Jonavos atvykę dalyviai lankė Punską ir jo apylinkes,

bendravo su mūsų krašto atstovais. Kitas dvi dienas intensyviai dirbta su atvykusiu Padavėjų akademijos įsteigėju ir lektoriumi Gžegožu Gurniku, kuris vedė mokymus Punsko restorane „Užeiga“. Pirmiausia patikrintos dalyvių bendrosios žinios, po to pristatyti padavėjų triukai ir darbo etika – padavėjų *savoir vivre* bei aiškinti

paslaugų standartai. Svarbus renginio elementas buvo mokymas padavėjų žodyno bei kaip rekomenduoti patiekalus iš meniu. Norintys taip pat sužinojo, kaip aptarnauti pusryčių bufetą viešbučiuose. Dalyviai mokėsi diplomatinio protokolo restorane, sužinojo apie padavėjams suteikiamus standartus darbovietėje.

Mokymams pasibaigus, po baigiamojo egzamino kiekvienam dalyviui buvo įteiktas pažymėjimas – mokymų baigimo sertifikatas.

Interreg Lietuva-Polska

Europos Regioninės Plėtros Fondas

EUROPOS SĄJUNGA

Dėl tėvelio **a. a. Jurgio Adukauskio** mirties užjaučiame vaidintojus Cilę Grizevičienę, jos brolių Antaną Adukauską ir kitus artimuosius. Telydi Jus paguoda ir dvasios stiprybė šią netekties akimirka.

Seinų mėgėjų teatro „Kultuvė“ dalyviai

**PARDUODAME
RUDENINES AVIETES.**

Priimame išankstinius užsakymus.

Tel. 87 5161 126.

PUNSKO ŽOLINĖS 2018

RUGPJŪČIO 11 d. (šeštadienis)

19:00 – miuziklas „Kol širdis vis dar plaka“ (autorius Arnoldas Vaznelis) Punsko lietuvių kultūros namuose.

RUGPJŪČIO 12 d. (sekmadienis)

DUONOS, MEDAUS IR PIENO ŠVENTĖ ŠILAINĖJE:

13.30 – išvažiavimas brikelėmis iš Punsko bažnyčios aikštės į Šilainę;

14.00 – šventės pradžia; tradicinių patiekalų gamyba ir skanavimas: duonos kepimas, sūrių slėgimas, medaus kopimas, žuvų rūkymas; javų kūlimas spragilais, grūdų malimas gironomis; pasivažinėjimas brikele; konkursai.

20.00 – koncertas.

PUNSKO LIETUVIŲ KULTŪROS NAMUOSE

19:00 – „Jotvos aidų“ (vad. Algis Uzdila) koncertas.

RUGPJŪČIO 14 d. (antradienis)

19:00 - XXV lietuvių jaunimo estradinių dainų šventė ir grupės „Kūjeliai“ iš Lietuvos koncertas prie Punsko LKN. Po koncerto šokiai.

RUGPJŪČIO 15 d. (trečiadienis)

8:00 – šv. Mišios lietuvių kalba;

9:00 – XXXV tautodailės mugės atidarymas Punsko bažnyčios aikštėje;

9:30 – parodos „Linas puošia ir rengia“ atidarymas muziejuje „Senoji klebonija“;

9:30 – šv. Mišios lenkų kalba su iškilminga procesija;

11:00 – šv. Rožančius giedamas Punsko bažnyčios choro;

11:30 – lentos, skirtos a. a. Romo Vitkausko atminimui, atidengimas prie Punsko savivaldybės pastato;

12:00 – derlinių vainikų šventinimas prie Punsko bažnyčios;

12:15 – šv. Mišios lietuvių kalba su iškilminga procesija;

14:00 – XIII tarptautinis folkloro festivalis „Dainuojam Lietuvai“ prie Punsko bažnyčios;

Koncertai prie Punsko lietuvių kultūros namų (Kovo 11-osios g. 17)

18:00 – Druskininkų III amžiaus universiteto ansamblis;

18:30 – Marijampolės vokalinis ansamblis „Savito“;

19:00 – Ariogalos kapela „Šaltinėlis“;

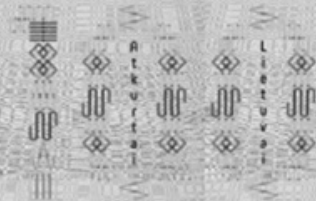
19:30 – Nidos kapela „Joldija“;

20:00 – Edmundas Kučinskas;

21:30 – Irūna ir Marius Jampolskis;

23:00 – „Husarai“;

Po koncertų šokiai.

KITOS PRAMOGOS:

visas dienas galima lankyti Jotvingių ir prūsų gyvenvietę Ožkiniuose (tel. 603 977 637), Punsko muziejų „Senoji klebonija“, Punsko skanseną.

Restoranai: „Užeiga“, „Rūta“ ir baras „Karčema“ kviečia paragauti lietuviškų ir kitokių patiekalų.

RĖMĖJAI:

Zrealizowano przy wsparciu finansowym Województwa Podlaskiego

Zrealizowano dzięki dotacji

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji

instytut Litwa-Polska

RENGĖJAI: Punska savivaldybė, Punska lietuvių kultūros namai, Lenkijos lietuvių draugija, Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija,

Lenkijos lietuvių jaunimo sąjunga, Lenkijos ir Lietuvos agroturizmo ir rekreacijos draugija "Kaimynai", Jotvingių ir prūsų bendrija, Punska parapija

INFORMACINIAI RĖMĖJAI: Punska "Aušros" leidykla, Punska "Aušros" redakcija, www.punskas.pl